

Deimantas Karvelis, Artūras Svarauskas, Sandra Grigaravičiūtė
12 (IV gimnazijos) klasės istorijos vadovėlis, I dalis
„UGDA“, 2024

RECENZIJĄ

2024 – 08 – 01

Parengtą 12 (IV gimnazijos) klasės istorijos vadovėlio I dalį sudaro du skyriai ir dvidešimt septynios temos. Šio vadovėlio dviejuose skyriuose mokiniams patrauklia forma, dviem probleminiais klausimais pristatomas kiekvienos temos aktualumas, teorinė ir metodologinė dalys, kurių pagrindą sudaro apibendrinamosios ir tyrinėjimą ugdančios užduotys su keturiais–penkiais istorijos rašytiniais, 6–10 vizualiniais šaltiniais, žemėlapiais. Vadovėlio turinyje temų pavadinimai nuosekliai koreliuojantys tarpusavyje. Pristatomose temose korektiškai pateiktos pagrindinės sąvokos temos atskleidimui. Kiekvienos temos teorinės dalies pabaigoje, prieš istorijos šaltinių rinkinį yra formuluojami keturi–šeši klausimai, kuriais raginama mokinius savarankiškai reflektuoti ir įtvirtinti pateiktą teorinį temos turinį.

Antroje temoje – *Romėnų karyba III a. pr. Kr.–I a.: karinė ekspansija ir imperijos tapsmas*, rekomenduočiau 10 paveikslą „II a. Adriano sienos liekanos šiaurinėje Anglijoje, 2010 m.“ keisti į informatyvesnę iliustraciją, pvz. „Romos imperijos sienos 150-ais“ <https://x.com/FrenchHist/status/1197570928839929856/photo/1>.

Penkioliktoje temoje – *Šaltojo karo etapai ir lokaliniai karai pasaulyje*, rekomenduočiau įdėti žemėlapi, kuriame būtų lokalizuoti ryškiausi Šaltojo karo lokaliniai konfliktai, pvz. <https://brainly.com/question/50005787>.

Dvidešimt pirmoje temoje – *Judaizmo ir islamo religijų atsiradimo istorinės ir teologinės skirtys*, siūlyčiau iš esmės paaiškinti sąvokų *sunitai*, *šiitai* esminius požymius, jų skirtumus, pateikti jų vyravimo arealą pasaulio žemėlapyje.

Dvidešimt ketvirtoje temoje – *Didieji katalikybės iššūkiai: stačiatikių schizma ir protestantų reformacija* – siūlyčiau greta stačiatikybės paplitimo pasaulyje žemėlapi, lygiagrečiai pateikti protestantizmo paplitimo žemėlapi, pvz. <https://www.gordonconwell.edu/blog/protestants-around-the-world/>.

Vadovėlyje gausu tiek pirminių, tiek ir antrinių istorijos šaltinių, kurių analizė mokiniams sudarys galimybę savarankiškai tyrinėti, mokyti analizuoti istorijos šaltinius (dokumentus, atsiminimus, istorikų išvalgas), nustatyti priežastis, formuluojant išvadas, argumentuotai jas pagrįsti. Ne mažiau svarbu, kad istorijos vadovėlyje esami tiek rašytiniai, tiek vaizdiniai šaltiniai (nuotraukos, žemėlapiai, karikatūros) sudarys mokiniams galimybę savarankiškai palyginti, įvertinti skirtingus istorinius įvykius, jų procesus, asmenybes, jų reikšmę tolesnėje istorinėje laiko tėkmėje.

Istorijos vadovėlis 12 (IV gimnazijos) klasei, I dalis, atitinka bendruosius ir specialiuosius reikalavimus vadovėliams, todėl gali būti spausdinamas.

Vyresnysis istorijos mokytojas dr. Martynas Maniušis
Vilniaus Žirmūnų gimnazija